

- ۴۱- تمامی تصمیمات و دستورات ش.ک.خ. که از اهمیت سیاسی عام بالایی برخوردار باشند جهت بررسی و تأیید به ک.ا.م.س.ر. ارائه میگردند.
- تبصره: تدابیر عاجل میتوانند مستقیماً از جانب ش.ک.خ. اتخاذ گردند.
- ۴۲- اعضای ش.ک.خ. در رأس کمیساریهای خلق قرار میگیرند.
- ۴۳- هیجده کمیساریهای خلق تشکیل میگردد: ۱- امور خارجه؛ ۲- امور نظامی؛ ۳- امور دریایی؛ ۴- کشور؛ ۵- دادگستری؛ ۶- کار؛ ۷- امنیت اجتماعی؛ ۸- آموزش و پرورش همگانی؛ ۹- پست و تلگراف؛ ۱۰- امور ملیت‌ها؛ ۱۱- دارائی؛ ۱۲- حمل و نقل؛ ۱۳- کشاورزی؛ ۱۴- تجارت و صنعت؛ ۱۵- آذوقه؛ ۱۶- کنترل دولتی؛ ۱۷- شورای عالی اقتصاد؛ ۱۸- بهداشت همگانی.
- ۴۴- تحت صدارت هر کمیسار خلق هیئتی تشکیل میگردد که اعضای آن به تأیید ش.ک.خ. می‌رسند.
- ۴۵- هر کمیسار حق دارد در مورد کلیه مسائلی که در صلاحیت کمیساریهایش قرار میگیرد شخصاً تصمیم بگیرد. هیئت کمیساریها در صورت مخالفت با هر یک از تصمیمات کمیسار خلق میتواند بدون معلق گذاردن اجرای تصمیم مربوطه، علیه آن به ش.ک.خ. یا پریزیدیوم (Presidium) ک.ا.م.س.ر. دادخواست دهد. همین حق به هر یک از افراد عضو هیئت نیز تعلق میگیرد.
- ۴۶- ش.ک.خ. در برابر کنگره سراسری شوراها و ک.ا.م.س.ر. مسئولیت کامل دارد.
- ۴۷- کمیسارهای خلق و هیئت‌های کمیساریها در مقابل ش.ک.خ. و ک.ا.م.س.ر. مسئولیت کامل دارند.
- ۴۸- مقام کمیسار خلق منحصرأ به اعضای ش.ک.خ. که مدیریت کلی امور ج.ف.ش. س.ر. را بر عهده دارد سپرده میشود، و به هیچ نماینده دیگری دولت شوروی چه در مرکز و چه در ایالات قابل اعطاء نیست.

فصل نهم: اختیارات کنگره سراسری شوراها و کمیته اجرائی مرکزی سراسر روسیه

- ۴۹- کلیه موضوعات دارای اهمیت کشوری، نظیر موارد ذیل، در حیطه اختیارات کنگره سراسری شوراها و کمیته اجرائی مرکزی قرار میگیرد:
- الف) تصویب و اصلاح قانون اساسی ج.ف.ش.س.ر.
- ب) هدایت کلی سیاست خارجی و داخلی ج.ف.ش.س.ر.
- پ) تعیین و تغییر مرزها، و نیز انتقال بخشهایی از قلمرو ج.ف.ش.س.ر. و حقوق متعلقه آنها به غیر.

ت (تعیین حدود ارضی و حیطة اختیارات اتحادیه‌های منطقه‌ای شوراها که اجزاء جمهوری فدراتیو شوروی سوسیالیستی روسیه‌اند، و نیز حل و فصل اختلافات میان آنها .

ث (پذیرش عضو جدید در ج.ف.ش.س.ر. و تصویب انفصال بخش یا بخش‌هایی از فدراتیون روسیه .

ج (تعیین کلی تقسیمات اداری قلمرو ج.ف.ش.س.ر.، و تصویب تقسیم‌بندیهای منطقه‌ای .

چ (ایجاد و اصلاح نظام اوزان و مقیاسات و نظام پولی قلمرو ج.ف.ش.س.ر. .

خ (روابط با ممالک بیگانه، اعلام جنگ و انعقاد صلح .

خ (دریافت و اعطای وام، انعقاد معاهدات گمرکی و تجاری و موافقت‌نامه‌های مالی .

د (تعیین مبانی و برنامه کلی اقتصاد ملی و شاخه‌های آن در قلمرو ج.ف.ش.س.ر. .

ذ (تصویب بودجه ج.ف.ش.س.ر. .

ر (تعیین مالیات‌ها و تعرفه‌های فدرال .

ز (تعیین اصول پایه‌ای سازماندهی نیروهای مسلح ج.ف.ش.س.ر. .

ژ ([تعیین نظام] حقوقی فدرال، نظام قضائی و ترتیب کار قضا، حقوق مدنی و جزائی، و غیره .

س (عزل و نصب افراد عضو ش.ک.خ. و عزل و نصب کل ش.ک.خ.، و نیز تأیید رئیس ش.ک.خ. .

ش ([تعیین] ضوابط کلی بدست آوردن و ازدست دادن حقوق تابعیت روسیه و [تعیین] حقوق بیگانگان در قلمرو جمهوری .

ص (حق عفو، کلا و جزا .

۵۰-کنگره سراسری شوراها و کمیته مرکزی سراسری علاوه بر موضوعات مشروحه فوق درباره کلیه مسائلی که تشخیص دهند در حیطة اختیارات آنان قرار میگیرد اتخاذ تصمیم مینمایند .

۵۱-موارد زیر از اختیارات ویژه کنگره سراسری شوراهاست :

الف) تعریف و اصلاح اصول بنیادی قانون اساسی شوروی .

ب (تصویب معاهدات صلح .

۵۲-کمیته مرکزی سراسری روسیه تنها در مواقعی درباره موضوع بندهای (پ) و (ح) اصل ۴۹ تصمیم میگیرد که کنگره سراسری شوراها نتواند تشکیل شود .

ب - سازمان مرجع شورای منطقه‌ای

فصل دهم: کنگره‌های شوراها

۵۳ - کنگره‌های شوراها مشتمل اند بر:

الف) کنگره^۱ اوبلاست (oblast) (منطقه) - متشکل از نمایندگان شوراهای شهری، براساس یک نماینده برای هر ۵۰۰۰ رأی دهنده، و نمایندگان کنگره^۲ شوراهای اوئزد (uyezd) (شهرستان)، براساس یک نماینده برای کل منطقه؛ و یا متشکل از نمایندگان کنگره^۳ شوراهای گوبرنیا (gubernia) (ناحیه)، بر همان اساس انتخاباتی، در صورتیکه چنین کنگره‌ای بلافاصله پیش از کنگره^۴ منطقه‌ای برگزار شده باشد.

ب) کنگره‌های گوبرنیا (ناحیه) - متشکل از نمایندگان شوراهای شهری، براساس یک نماینده برای هر ۲۰۰۰ نفر رأی دهنده، و نمایندگان کنگره^۵ ولوست (volvost) (بخش)، براساس یک نماینده برای هر ۱۰۰۰۰ نفر ساکنین، با حداکثر ۳۰۰ نماینده برای کل گوبرنیا (ناحیه)، در صورتیکه کنگره^۶ شوراهای اوئزد (شهرستان) بلافاصله پیش از کنگره^۷ گوبرنیا (ناحیه) برگزار شود، انتخاباتی، بر همان اساس، بوسیله^۸ کنگره^۹ اوئزد (شهرستان) انجام میگیرد و نه کنگره^{۱۰} ولوست (بخش).

پ) کنگره^{۱۱} اوئزد (بخش) - متشکل از نمایندگان شوراهای روستایی، براساس یک نماینده برای هر ۱۰۰۰ نفر ساکنین، با حداکثر ۳۰۰ نماینده از کل اوئزد (شهرستان).

ت) کنگره^{۱۲} ولوست (بخش) - متشکل از نمایندگان کلیه^{۱۳} شوراهای روستایی ولوست، براساس یک نماینده برای هر ۱۰ نفر عضو شورا.
تبصره^{۱۴} ۱: کنگره^{۱۵} اوئزد (شهرستان) با حضور نمایندگان شوراهای شهرهای که حداکثر ۱۰۰۰۰ نفر جمعیت دارند تشکیل میگردد؛ شوراهای روستایی در مناطقی که کمتر از ۱۰۰۰ نفر جمعیت دارند برای انتخاب نمایندگان اعضای به کنگره^{۱۶} اوئزد بهم‌خواهند پیوست.

تبصره^{۱۷} ۲: شوراهای روستایی با کم‌تر از ده عضو، هرکدام یک نماینده به کنگره^{۱۸} ولوست خواهند فرستاد.

۵۴ - کنگره‌های شوراها یا به‌علاحدید ارگانهای اجرایی محلی قدرت شوروی (کمیته‌های اجرایی) مربوطه، و یا به‌درخواست شوراهای مناطقی که حداقل یک سوم جمعیت واحد کشوری مناظرش در آن ساکن باشند، و بهر رو حداقل دو بار

در سال در هر منطقه، یکبار در هر سه ماه در هر گوبرنیا (ناحیه) یا هر اوئشزد (شهرستان)، و یکبار در ماه در هر ولوست (بخش)، تشکیل میگردند.

۵۵- کنگره‌های شورا‌های منطقه، گوبرنیا، اوئشزد و ولوست کمیته‌های اجرایی خود را انتخاب میکنند. تعداد اعضای کمیته‌های اجرایی بقراری است؛ الف) ۲۵ عضو در هر منطقه یا گوبرنیا؛ ب) ۲۰ عضو در هر اوئشزد؛ پ) ۱۰ عضو در هر ولوست. هر کمیته اجرایی در مقابل کنگره انتخاب کننده، خود مسئولیت کامل دارد.

۵۶- کنگره شوراها در محدوده منطقه، گوبرنیا، اوئشزد و ولوست خود بالاترین مرجع قدرت محسوب میگردد؛ در فواصل میان کنگره‌ها مرجعیت آن به کمیته اجرایی [مربوطه] تفویض میگردد.

فصل یازدهم: شورا‌های نمایندگان

۵۷- شورا‌های نمایندگان تشکیل میشوند از:

الف) در شهرها - حداقل ۵۰ و حداکثر ۱۰۰۰ عضو، بر اساس یک نماینده برای هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت.

ب) در مناطق روستایی (دهات، مناطق قزاق نشین، شهرستانهای با کمتر از ۱۰۰۰۰ جمعیت، قریبه‌ها، قصبات، وغیره) - حداقل سه نماینده و حداکثر ۵۰ نماینده برای هر منطقه روستایی، بر اساس یک نماینده برای هر ۱۰۰ نفر جمعیت.

دوره نمایندگی شورا سه ماه است.

تبصره: در آن مناطق روستایی که ميسر تشخیص داده شود مجمع عمومی انتخاب کنندگان مستقیماً در مورد اداره امور تصمیم میگیرد.

۵۸- برای انجام کارهای روزمره شورا‌های نمایندگان از میان اعضای خود هیئت‌ها (کمیته‌ها)ی اجرایی انتخاب میکنند. تعداد اعضای کمیته‌های اجرایی در شورای دهات - بر اساس یک عضو برای هر ۵۰ نماینده - نباید از پنج عضو، و در شهرها از سه عضو کمتر و از پانزده عضو بیشتر (در پترزبورگ و مسکو نباید از چهل عضو بیشتر) باشد. کمیته اجرایی در مقابل شورای انتخاب کننده خود مسئولیت کامل دارد.

۵۹- جلسات شورای نمایندگان با به‌ملاعبد کمیته اجرایی، و با به درخواست حداقل نصف نمایندگان شورا، لکن حداقل یکبار در هفته در شهرها و دوبار در هفته در مناطق روستایی، تشکیل میگردد.

۶۰- شورا - و در موارد پیش‌بینی شده در اصل ۵۷ و تبصره ذیل آن، مجمع عمومی انتخاب

کنندگان - در محدوده "مرزهای منطقه" مربوطه "خویش بالاترین مرجع قدرت است .

فصل دوازدهم: اختیارات ارگانهای محلی حاکمیت شورائی

۶۱- ارگانهای منطقه ای، گوبرنیائی، اوئزدی و ولوستی حاکمیت شوروی، و شوراهای نمایندگان :

الف) کلیه تصمیمات متخذ در ارگانهای بالاتر حاکمیت شورائی را به اجرا میگذارند .
ب) هرگونه اقدام لازم را جهت ارتقاء فرهنگ و توسعه اقتصادی حوزه مربوطه بعمل میآورند .

پ) در مورد مسائلی که برای محدوده مشخص خود اهمیت محلی صرف دارند تصمیم گیری میکنند .

ت) تمامی فعالیت های شورائی محدوده خود را هماهنگ میسازند .

۶۲- کنگره شوراهای ارگانهای اجرائی آنها [کمیته های اجرائی] برفعالیت های شوراهای محلی حق نظارت (یعنی کنگره مناطق بر تمامی شوراهای منطقه خود، کنگره گوبرنیایا بر شوراهای گوبرنیای خود، حق نظارت دارند؛ به استثنای شوراهای شهری که مشمول نظارت کنگره اوئزد نمیباشند، و غیره)؛ کنگره های منطقه و گوبرنیایا و کمیته های اجرائی آنها علاوه بر این حق لغو تصمیمات شوراهای فعال در منطقه خود را دارند، و در مهمترین موارد باید مراتب را به اطلاع مرجع مرکزی شوروی برسانند .

۶۳- بمنظور تضمین انجام وظایف محول به ارگانهای دولت شوروی، کمیته های اجرائی شوراهای شهر و منطقه، گوبرنیایا، اوئزد و ولوست بخش های اداری [دیپارتمانهای] ناظر بر آن وظایف را برپا و رؤسای آنها را منصوب میکنند .

بخش چهارم: حق انتخاب کردن و انتخاب شدن

فصل سیزدهم:

۶۴- حق انتخاب کردن و انتخاب شدن در شوراهای صرف نظر از مذهب، ملیت، جنس، محل سکونت، و غیره، به شهروندان زیر که در روز رأی گیری به سن هیجده سالگی رسیده باشند تعلق میگیرد :

الف) کلیه کسانی که از راه انجام کار مولد و اجتماعا مفید امرار معاش میکنند (ایضا کسانی که به کارخانه داری - که گروه مذکور را قادر میسازد

به نحو مولد کارکنند - اشتغال دارند) ، یعنی کارگران مزد بگیر و حقوق بگیر از هر گروه و دسته که به صنعت، تجارت، کشاورزی و غیره اشتغال دارند و دهقانان و زارعین قزاق که برای سود کارگران استخدام نمی کنند؛

- ب (سربازان نیروی زمینی و دریایی شوروی
پ (شهروندان مندرج در دستجات مذکور در بندهای الف و ب این اصل که به هر میزان دچار معلولیت جسمانی شده باشند
تبصره ۱: شورا های محلی، مشروط به تأیید مرجع مرکزی، میتواند نسبت محدودیت سنی تشبیهت شده در این اصل را کاهش دهند.
تبصره ۲: در مورد خارجیان ساکن [ج.ف.ش.س.ر.] ، حق انتخاب کردن و انتخاب شدن به اشخاص مذکور در اصل ۲۵ (بخش ۲ ، فصل ۵) تعلق میگیرد.

- ۶۵- حق انتخاب کردن و انتخاب شدن از اشخاص زیر، حتی اگر به یکی از دستجات مذکور در فوق تعلق داشته باشند، سلب میگردد:
الف) اشخاصی که برای سود کارگران استخدام میکنند؛
ب) اشخاصی که از راه درآمد غیر حاصل از کار، مانند بهره سرمایه، سود تجاری، مداخله ملکی، و غیره، امرار معاش مینمایند؛
پ) بازرگانان و واسطه های تجاری؛
ت) راهبان و خادمان مذهب؛
ث) مستخدمین و عاملین پلیس سابق، سپاه ویژه ژاندرمری و داترله پلیس سیاسی، و نیز اعضاء خانواده سلطنتی سابق؛
ج) مجانیین به تشخیص محکمه، اشخاص صغیر؛
چ) اشخاص محکوم به جرائم مالی یا فساد اخلاق بنا به قوانین مصوب و یا بنا به رأی دادگاه.

بخش هایی از قانون اساسی ۱۹۲۴ اتحاد جماهیر شوروی

فصل ۱ : اختیارات ارگانهای عالی اتحاد [جماهیر شوروی سوسیالیستی]

- اصل ۱ : اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طریق ارگانهای عالی خود دارای اختیارات زیر است :
- الف) نمایندگی اتحاد در مناسبات بین المللی آن؛ برقراری هرگونه مناسبات دیپلماتیک؛ انعقاد پیمانهای سیاسی و غیرسیاسی با دول دیگر؛
- ب) ایجاد تغییر و تبدیل در مرزهای خارجی اتحاد، و نیز حل و فصل مسائل مربوط به تغییر و اصلاح مرزها میان جمهوریهای عضو اتحاد؛
- پ) انعقاد پیمانهای مربوط به پذیرش جمهوریهای دیگر در اتحاد؛
- ت) انعقاد قراردادهای مربوط به وامهای داخلی و خارجی اتحاد و صدور مجوز جهت وامهای داخلی و خارجی جمهوریهای عضو اتحاد؛
- ث) تصویب پیمانهای بین المللی؛
- ج) اداره امور تجارت با کشورهای خارجی و تعیین نظام تجارت داخلی؛
- چ) تثبیت مبانی و برنامه کلی اقتصاد ملی اتحاد؛ تعیین قلمرو صنعت و بنگاههای صنعتی که نفع فدرال دارند؛ انعقاد معاهدات در مورد امتیازات در سطح فدرال، و بنام هر یک از جمهوریهای عضو؛
- ح) مدیریت حمل و نقل و خدمات پست و تلگراف؛
- خ) سازماندهی و مدیریت نیروهای مسلح اتحاد؛
- د) تصویب بودجه دولت فدرال، که شامل بودجه جمهوریهای عضو است؛
- ذ) تعیین تعرفههای گمرکی و منابع درآمد فدرال و کاهش و افزایش آنها. بمنظور ایجاد توازن میان بودجههای جمهوریهای عضو؛ صدور مجوز برای دریافت تعرفههای گمرکی و مالیاتهای اضافه کمکی جهت تأمین بودجه جمهوریهای عضو؛

- ر (ایجاد نظام واحد پول و اعتبار)؛
- ز (تعیین ضوابط کلی بهره‌کشی و بهره‌برداری از زمین، منابع زیرزمینی، جنگلها و آبهای موجود در حدود و ثغور اتحاد)؛
- ژ (تقنین قانون مهاجرت از خاک یک جمهوری به خاک جمهوری دیگر و ایجاد صندوقی جهت آن)؛
- س (تعیین ضوابط سازمان قضائی و تشریب کار قضا، و نیز قوانین مدنی و جزائی اتحاد)؛
- ش (تقنین قوانین اساسی کار)؛
- ص (تعیین ضوابط کلی تعلیمات عمومی)؛
- ض (تعیین معیارهای کلی بهداشت عمومی)؛
- ط (ایجاد نظام واحد اوزان و مقیاسات)؛
- ظ (سازماندهی آمار فدرال)؛
- ع (تثبیت قوانین اساسی در مورد ملیت فدرال، و از این طریق حقوق خارجیان)؛
- غ (اعمال حق عفو در سراسر قلمرو اتحاد)؛
- ف (الفاء مصوبات کنگره‌های شوراها و کمیته‌های اجرائی مرکزی جمهوری‌های عضو که مغایر قانون اساسی حاضر باشند)؛
- ق (حکمیت در مورد دعوی حقوقی مطرح میان جمهوری‌های عضو .

اصل ۲ : حق تصویب و اصلاح اصول اساسی قانون اساسی حاضر منحصر به کنگره شوراها و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی است .

فصل ۲ : حقوق حاکمیت جمهوری‌های عضو

اصل ۳ : حاکمیت و استقلال جمهوری‌های عضو تنها در زمینه موضوعات مندرج در قانون اساسی حاضر محدود میگردد . خارج از این حدود، هر یک از جمهوری‌های عضو اختیارات عمومی خود را مستقلاً اعمال میدارد ؛ اتحاد ج . ش . س . حافظ حقوق جمهوری‌های عضو است .

اصل ۴ : حق هر یک از جمهوری‌های عضو در مورد خروج آزادانه از اتحاد محفوظ است .

اصل ۵ : جمهوری‌های عضو بجهت مطابقت با قانون اساسی حاضر تغییرات لازم را در قوانین اساسی خود بوجود میآورند .

اصل ۶ : قلمرو رضی جمهوری‌های عضو را نمیتوان بدون رضایت آنان تغییر داد ؛ همچنین، هرگونه محدودیت یا تغییر یا الفاء اصل ۴ با پیداز تائید تمامی جمهوری‌های عضو اتحاد برخوردار باشد .

اصل ۷ : برای شهروندان جمهوری‌های عضو تنها یک ملیت فدرال تعیین میگردد .

فصل ۳ : کنگره شوراهای اتحاد [جماهیر شوروی سوسیالیستی]

- اصل ۸ : ارگان عالی قدرت در اتحاد ج.ش.س. کنگره شوراهای و در تعطیلات کنگره شوراهای کمیته اجرایی مرکزی اتحاد ج.ش.س است که متشکل از شورای فدرال و شورای ملیت ها میباشد.
- اصل ۹ : کنگره شوراهای اتحاد ج.ش.س تشکیل میشود از نمایندگان شوراهای شهری و شوراهای نوعا روستایی براساس یک نماینده برای هر ۲۵۰۰۰ رأی دهنده، و نمایندگان کنگره های شوراهای مناطق روستایی براساس یک نماینده برای هر ۱۲۵۰۰۰ نفر جمعیت.
- اصل ۱۰ : نمایندگان اعزامی به کنگره شوراهای اتحاد ج.ش.س در کنگره های شوراهای دولت های شهری و روستایی انتخاب میگردند. در جمهوریهای که واحد تقسیم روستایی (گوبرنیا) وجود ندارد نمایندگان جهت اعزام به کنگره شوراهای نمایندگان جمهوری مربوطه مستقیما انتخاب میگردند.
- اصل ۱۱ : نشست های منظم کنگره شوراهای اتحاد ج.ش.س هر سال یکبار از جانب کمیته اجرایی مرکزی اتحاد فرا خوانده میشود؛ نشست های فوق العاده را میتوان به تصمیم ک.ا.م. (کمیته اجرایی مرکزی)، و یا به درخواست شورای فدرال و یا شورای ملیت ها و یا دو جمهوری عضو فرخواستند.
- اصل ۱۲ : در مواردی که شرایط فوق العاده مانع تشکیل کنگره شوراهای اتحاد ج.ش.س در موعد مقرر است، ک.ا.م. اتحاد مختار است تشکیل کنگره را به تعویق اندازد.

فصل ۴ : کمیته اجرایی مرکزی اتحاد [جماهیر شوروی سوسیالیستی]

- اصل ۱۳ : کمیته اجرایی مرکزی اتحاد ج.ش.س. متشکل است از شورای فدرال و شورای ملیت ها.
- اصل ۱۴ : کنگره شوراهای اتحاد ج.ش.س. شورای فدرال را از میان نمایندگان جمهوری های عضو به نسبت جمعیت هر یک تا حد تعاب مجموعا ۳۷۱ نماینده، انتخاب میکند.
- اصل ۱۵ : شورای ملیت ها تشکیل میشود از نمایندگان جمهوری های عضو جمهوری های خود مختار وابسته به جمهوری فدراتیو شوروی سوسیالیستی روسیه، براساس پنج نماینده برای هر جمهوری عضو یک نماینده برای

- هر جمهوری خودمختار وابسته . ترکیب شورای ملیت ها تماما به تصویب کنگره [شورا های] اتحاد ج. ش. س. می رسد. ...
- اصل ۱۶ : شورای فدرال و شورای ملیت ها تمامی احکام ، نظا منامه ها و لوایح تقدیمی از جانب پرزیدیم ک. ا. م. ، شورای کمیسرها ی خلق اتحاد ج. ش. س. ، هر یک از کمیسارها ی خلق اتحاد ج. ش. س. ، ک. ا. م. هر یک از جمهوریها ی عضو ، و نیز احکام ، نظا منامه ها و لوایح تدوینی از جانب شورای فدرال و شورای ملیت ها را مورد بررسی قرار میدهند .
- اصل ۱۷ : ک. ا. م. اتحاد نظا منامه ها ، احکام ، لوایح و فرمانها را چاپ و منتشر میکند ؛ کار قانونگذاری و اداره امور اتحاد ج. ش. س. را نظام میدهد ، و حوزه فعالیت پرزیدیم ک. ا. م. و پرزیدیم شورای کمیسرها ی خلق اتحاد ج. ش. س. را تعیین مینماید .
- اصل ۱۸ : کلیه احکام و لوایح قانونی که ضوابط کلی حیات سیاسی و اقتصادی اتحاد ج. ش. س. را تعیین ، و یا در نحوه عملکرد موجودا رگانهای عمومی اتحاد ج. ش. س. تغییرات ریشه ای ایجاد میکنند حکما باید جهت بررسی و تصویب به ک. ا. م. اتحاد ج. ش. س. ارائه گردند .
- اصل ۱۹ : تمامی احکام ، لوایح و فرمانهای اعلام شده از جانب ک. ا. م. باید فوراً در سراسر قلمرو اتحاد ج. ش. س. به مرحله اجراء گذاشته شوند .
- اصل ۲۰ : ک. ا. م. اتحاد ج. ش. س. حق دارد احکام ، لوایح و دستورات پرزیدیم ک. ا. م. ، اتحاد ج. ش. س. ، و نیز احکام و لوایح و دستورات کنگره شورا ها و ک. ا. م. جمهوری های عضو ، و تمامی ارگانهای قدرت در سراسر قلمرو اتحاد ج. ش. س. را لغو کند یا بحال تعلیق درآورد .
- اصل ۲۱ : نشست های عادی ک. ا. م. اتحاد ج. ش. س. از جانب پرزیدیم ک. ا. م. سه بار در سال فرا خوانده میشوند . نشست های فوق العاده از جانب ک. ا. م. اتحاد ج. ش. س. و به درخواست پرزیدیم شورای فدرال یا پرزیدیم شورای ملیت ها ، و نیز به درخواست یکی از کمیته های اجرائی مرکزی یا یکی از جمهوری های عضو فرا خوانده میشوند .
- اصل ۲۲ : پیش نویس های قانونی که جهت بررسی به ک. ا. م. اتحاد ج. ش. س. تسلیم میگردند مادام که به تصویب شورای فدرال و شورای ملیت ها نرسیده اند فاقد نفاذ قانونی اند ؛ این گونه پیش نویس ها بنام ک. ا. م. اتحاد ج. ش. س. چاپ و منتشر میگردند .
- اصل ۲۳ : در صورت وجود اختلاف نظر میان شورای فدرال و شورای ملیت ها ، مسئله به یک کمیته سازش منتخب هر دو شورا ارجاع میشود .
- اصل ۲۴ : اگر از طریق کمیته سازش نیز توافق حاصل نشود مسئله جهت بررسی

به جلسه مشترک شورای فدرال و شورای ملیت‌ها ارجاع میشود؛ و در صورتی که هیچیک از دو شورای فدرال و ملیت‌ها [در این جلسه] حاضر اکثریت نگردند آنگاه میتوان مسئله را، به درخواست یکی از این دو ارگان، به کنگره عادی یا فوق‌العاده اتحاد ج.ش.س. ارجاع نمود.

اصل ۲۵: شورای فدرال و شورای ملیت‌ها برای تدارک نشست‌ها و هدایت کارهای خود پریزیدیوم‌های خود، هر یک متشکل از ۷ نماینده، را انتخاب میکنند.

اصل ۲۶: در فاصله مابین نشست‌های ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س.، ارگان عالی قدرت پریزیدیوم اتحاد ج.ش.س. است که بوسیله ک.ا.م. تا حد نصاب بیست و یک عضو، در برگزیده پریزیدیوم شورای فدرال و پریزیدیوم شورای ملیت‌ها، ایجاد میگردد.

مطابق بندهای ۲۶ و ۲۷ قانون اساسی حاضر، بمنظور تشکیل پریزیدیوم ک.ا.م. و شورای کمیته‌های خلق اتحاد ج.ش.س. نشست مشترک شورای فدرال و شورای ملیت‌ها فراخوانده میشود. در نشست مشترک شورای فدرال و شورای ملیت‌ها در هر یک از دو گروه جداگانه رأی‌گیری بعمل نیاید.

اصل ۲۷: ک.ا.م. بنا بر تعداد جمهوری‌های عضو، از میان اعضای پریزیدیوم ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. چهار رئیس ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. را انتخاب میکند.

اصل ۲۸: ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. در مقابل کنگره شورا‌های اتحاد ج.ش.س. مسئول است.

فصل ۵: پریزیدیوم ک.ا.م. اتحاد [جماهیر شوروی سوسیالیستی]

اصل ۲۹: در فواصل بین نشست‌های ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س.، پریزیدیوم ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. ارگان عالی قوه مقننه، اجرائیه و اداری اتحاد ج.ش.س. است.

اصل ۳۰: پریزیدیوم ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. بر اجرای قانون اساسی اتحاد ج.ش.س. و اجرای تمامی تصمیمات کنگره شوراها و ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. توسط کلیه عاملین مملکتی نظارت میکند.

اصل ۳۱: پریزیدیوم ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. حق دارد دستورات شورای کمیته‌های خلق و شوراها [council] ی خلق اتحاد ج.ش.س. و نیز دستورات ک.ا.م. و ش.ک.خ. شورای [council] کمیته‌های خلق جمهوری‌های عضو را لغو کند یا بحال تعلیق درآورد.

- اصل ۳۲ : پرزیدیوم ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. حق دارد لوایح مصوب کنگره های شورا های جمهوری های عضورا بحال تعلیق در آورد؛ سپس با بداین لوایح را جهت بررسی و تصویب به ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. ارائه دهد.
- اصل ۳۳ : پرزیدیوم ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. احکام، لوایح قانونی و دستورات را رسماً اعلام میکند؛ طرح احکام و لوایح ارائه شده از جانب شورای کمیسرها ی خلق، از جانب مقامات مختلف اتحاد ج.ش.س.، از جانب ک.ا.م. جمهوری های عضو، پرزیدیوم های آنها، و از جانب دیگر ارگانهای قدرت را بررسی و تصویب میکند.
- اصل ۳۴ : احکام و تصمیمات ک.ا.م.، پرزیدیوم آن، و ش.ک.خ اتحاد ج.ش.س. به زبانهای رایج در جمهوری های عضو: روسی، اوکرائینی، روسی سفید، گرجی، ارمنی، ترکی - تاتاری، چاپ و منتشر میگردد.
- اصل ۳۵ : پرزیدیوم ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. در مورد مسائل مربوط به روابط میان ش.ک.خ اتحاد ج.ش.س. و کمیسرها ی خلق اتحاد ج.ش.س. از یکسو، و ک.ا.م. جمهوری های عضو و پرزیدیومها یشان از سوی دیگر، تصمیم گیری میکند.
- اصل ۳۶ : پرزیدیوم ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. در برابر ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. مسئول است.

فصل ۶ : شورای کمیسرها ی خلق اتحاد [جماهیر شوروی سوسیالیستی]

- اصل ۳۷ : شورای کمیسرها ی خلق (ش.ک.خ.) اتحاد ج.ش.س. ارگان اجرایی و اداری ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. است و توسط ک.ا.م. به ترتیب زیر ایجاد میگردد:
- الف) رئیس شورای کمیسرها ی خلق اتحاد ج.ش.س.،
 - ب) نایب رئیس آن،
 - پ) کمیسرها ی خلق امور خارجه،
 - ت) کمیسرها ی خلق امور نظامی زمینی و دریایی،
 - ث) کمیسرها ی خلق تجارت خارجی،
 - ج) کمیسرها ی خلق راه و ترابری،
 - چ) کمیسرها ی خلق خدمات پست و تلگراف،
 - ح) کمیسرها ی خلق بازرسی کابری و دهقانی،
 - خ) رئیس شورای عالی اقتصاد ملی،
 - د) کمیسرها ی خلق کار،

ز) کمیسرخلق اموردا رایشی،

ژ) کمیسرخلق آذوقه و مواد،

اصل ۳۸ : ش.ک.خ. اتحاد ج.ش.س.، در محدودده اختیاراتی که از جانب ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. به آن اعطاء شده است، و بر اساس ضوابط ناظر بر ش.ک.خ. اتحاد ج.ش.س.، احکام و تصمیماتی را که باید در سراسر قلمرو اتحاد ج.ش.س. به اجراء درآیند چاپ و منتشر میکنند.

اصل ۳۹ : ش.ک.خ. اتحاد ج.ش.س. احکام و تصمیمات ارائه شده به آن از جانب کمیسرها ی مختلف خلق و نیز ک.ا.م. جمهوری های عضو و پریزیدیوم های آنها را مورد بررسی قرار میدهد.

اصل ۴۰ : ش.ک.خ. اتحاد ج.ش.س. در مورد کلیه کارهای خود در مقابله ک.ا.م اتحاد ج.ش.س. و پریزیدیوم آن مسئول است.

اصل ۴۱ : دستورات و لوایح مصوب ش.ک.خ اتحاد ج.ش.س. بوسیله ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. و پریزیدیوم آن قابل لغو و تعطیل است.

اصل ۴۲ : کمیته اجرائی مرکزی جمهوری های عضو و پریزیدیوم های آنها میتوانند نسبت به احکام و دستورات ش.ک.خ اتحاد ج.ش.س.، بدون معلق گذاردن اجرای این دستورات، به پریزیدیوم ک.ا.م. اتحاد ج.ش.س. اعتراض کنند.

فصل ۸ : کمیسرها ی خلق اتحاد [جماهیر شوروی سوسیالیستی]

اصل ۴۹ : بمنظور هدایت بلا فصل شعبات متعدد مدیریت دولتی، که در بید اختیار ش.ک.خ. اتحاد ج.ش.س. قرار داده شده، ده کمیساریای خلق بترتیب مذکور در اصل ۳۷ قانون اساسی حاضر ایجاد میگردد که بر طبق ضوابط کمیساریا های خلق مصوب ک.ا.م اتحاد ج.ش.س. عمل خواهند کرد.

اصل ۵۰ : کمیسرها ی خلق اتحاد ج.ش.س. به دو گروه منقسمند:

الف) کمیسرها ی خلقی که به موضوعات فدرال اتحاد ج.ش.س. که خصلت خارجی بمعنای اخص دارند می پردازند؛

ب) کمیسرها ی خلقی که به موضوعات دارای خصلت داخلی صرف می پردازند.

اصل ۵۱ : گروه اول، کمیسرها یی که به موضوعات خارجی می پردازند، عبارتند از:

الف) کمیسرخلق امور خارجه،

ب) کمیسرخلق امور نظامی زمینی و دریایی،

پ) کمیسرخلق تجارت خارجی،

ت) کمیسرخلق راه و ترابری،

- ث (کمیسر خلق خدمات پست و تلگراف ،
اصل ۵۲ : گروه دوم ، کمیسرهای که به موضوعات دارای خصلت اخلاقی
می پردازند ، عبارتند از :
الف (کمیسر خلق شورای عالی] اقتصاد ملی ،
ب (کمیسر خلق آذوقه و مواد ،
پ (کمیسر خلق کار ،
ت (کمیسر خلق دارائی ،
ث (کمیسر خلق بازرسی کارگری و دهقانی .
- اصل ۵۳ : آندسته از کمیسرهای خلق که به موضوعات دارای خصلت خارجی صرف
می پردازند در جمهوری های عضو نما ینده خود را دارند که مستقیماً تابع
این کمیسر ها میباشد .
- اصل ۵۴ : آندسته از کمیساریا های خلق که به موضوعات داخلی می پردازند بعنوان
ارگانهای اجرائی خود در جمهوری های عضو کمیساریای خلق جمهوری
مربوطه در عرصه مربوطه را دارند .
- اصل ۵۵ : ش.ک.خ. اتحاد ج.ش.س. ، ومن جمله افراد کمیسر خلق ، در رأس
وزارتخانه ها [دپارتمانها] ی پیش گفته قرار دارند .
- اصل ۵۶ : تحت ریاست هر کمیسر خلق مجمعی تشکیل میشود که اعضای آن توسط
ش.ک.خ. اتحاد ج.ش.س. برگزیده میشوند .
- اصل ۵۷ : هر کمیسر خلق حق دارد در مورد کلیه مسائل که در حیطه اختیارات
وزارتخانه اش قرار میگیرد شخما تصمیم بگیرد ، مشروط به آنکه مجمع
وزارتخانه را در جریان کار خویش قرار دهد . در صورت بروز اختلاف
در مورد هر یک از تصمیمات کمیسر خلق ، مجمع ، و یا هر یک از اعضای آن ،
میتوانند ، بدون معلق گذاردن تصمیم کمیسر ، مورد اختلاف را نزد
ش.ک.خ. اتحاد ج.ش.س. طرح کنند .
- اصل ۵۸ : دستورات کمیسرهای خلق بوسیله پریزیدیم ک.ا.م. و از جانب
ش.ک.خ. اتحاد ج.ش.س. قابل الغاء و تعلیق است .
- اصل ۵۹ : دستورات کمیسرهای خلق اتحاد ج.ش.س. در صورت عدم تطابق
آشکارشان با قانون اساسی فدرال ، نظام حقوقی فدرال و یا نظام
حقوقی جمهوری های عضو ، از جانب ک.ا.م. و یا پریزیدیم های
ک.ا.م. جمهوری های عضو قابل تعلیق است . این تعلیق توسط
ک.ا.م. و یا ک.ا.م. جمهوری های عضو بلافاصله به اطلاع ش.ک.خ. اتحاد
ج.ش.س. و به اطلاع کمیسر خلق مربوطه میرسد .
- اصل ۶۰ : کمیسرهای خلق اتحاد ج.ش.س. در مقابل ش.ک.خ. ک.ا.م. اتحاد

ج.ش.س. و پرزیدیم آن مسئول است .

فصل دهم : جمهوری های عضو

اصل ۶۴ : در قلمرو ارضی هر جمهوری عضو ، ارگان عالی قدرت کنگره شوراهای جمهوری ، و در دوران تعطیل کنگره ، ک.ا.م آن است .

اصل ۶۵ : مناسبات میان ارگانهای عالی قدرت در جمهوری های عضو و ارگانهای عالی قدرت در اتحاد ج.ش.س. را قانون اساسی حاضر تعیین میکند .

اصل ۶۶ : ک.ا.م. جمهوری های عضو از میان اعضای خود پرزیدیم های خود را انتخاب میکنند . این پرزیدیم ها در فواصل مابین نشست های ک.ا.م. حکم ارگانهای عالی قدرت را دارند .

اصل ۶۷ : ک.ا.م. جمهوری های عضو ارگانهای اجرایی خود - شورای کمیته های خلق - را بصورت زیر تشکیل میدهند :

الف) رئیس شورای کمیته های خلق ،

ب) نایب رئیس آن ،

پ) رئیس شورای عالی اقتصاد ملی ،

ت) کمیته خلق کشاورزی ،

ث) کمیته خلق دارائی ،

ج) کمیته خلق آذوقه و مواد ،

چ) کمیته خلق کار ،

ح) کمیته خلق امور داخلی ،

خ) کمیته خلق دادگستری ،

د) کمیته خلق بازرسی کارگری و دهقانی ،

ذ) کمیته خلق تعلیمات عمومی ،

ر) کمیته خلق بهداشت عمومی ،

ز) کمیته خلق امنیت اجتماعی ،

بعلاوه نمایندگان کمیته های خلق اتحاد ج.ش.س. - بسته به

تصمیم ک.ا.م. جمهوری های عضو ، با رأی مشورتی یا قطعی - در امور :

خارجه ؛ نظامی زمینی و دریایی ؛ تجارت خارجی ؛ راه و ترابری ؛

پست و تلگراف .

اصل ۶۸ : شورای عالی اقتصاد ملی و کمیته های آذوقه و مواد ، دارائی ، کار ، بازرسی

کارگری و دهقانی جمهوری های عضو در عین تابعیت از ک.ا.م. و ش.ک.

خ. آن جمهوری ها ، دستورات ش.ک.خ اتحاد ج.ش.س.

را به اجراء میگذارند.
اصل ۶۹: حق اعطای عفو عمومی و بخشایش و اعاده حیثیت شهروندانی که از جانب ارگانهای قضائی و اداری جمهوری های عضو محکوم گردیده اند از آن ک.ا.م. این جمهوری هاست.

مطالب موجود در نشریات تئوریک حزب کمونیست ایران

✽ بسوی سوسیالیسم، دوره دوم، شماره اول، شهریورماه ۱۳۶۳

- در نقد وحدت کمونیستی: نگاهی به آنا تومی لیبرالیسم چپ در ایران (قسمت اول)، منصور حکمت
- نکاتی درباره مذهب و شیوه برخورد به آن، حمید تقوایی
- تشکیل حزب کمونیست، افشاگر چهره بورژوازی اقلیت، شعیب ذکریایی
- پوپولیسم انترناسیونال سوم، سیامک ستوده
- اصول و شیوه های رهبری کمونیستی

✽ بسوی سوسیالیسم، دوره دوم، شماره دوم، آذرماه ۱۳۶۴

- دولت در دوره های انقلابی، منصور حکمت
- نقدی بر پلاتفرم سیاسی حزب کمونیست انترناسیونالیست، حمید تقوایی
- در نقد وحدت کمونیستی: آنا تومی لیبرالیسم چپ (قسمت دوم)، منصور حکمت
- مروری بر اعتراضات معدنچیان انگلستان، فرهاد بشارت
- شیوه اقلیت در مبارزه ایدئولوژیک، ایرج آذرین
- درباره کار مولد و غیر مولد، ترجمه های از مارکس

✽ مارکسیسم و مسأله شوروی، بولتن نظرات و مباحثات شماره ۱،
ضمیمه بسوی سوسیالیسم، اسفندماه ۶۴

- زمینه های انحراف و شکست انقلاب پرولتری در شوروی (گزیده های از یک سمینار درون حزبی)
- تروتسکی و نقد مناسبات و دولت حاکم در شوروی، فرهاد بشارت
- نظری به کتاب تونی کلیف " سرمایه داری دولتی در شوروی"، جواد مشکو
- پس از سرمایه داری، آنگاه چه؟، پل سوئیزی
- خصوصیت سرمایه داری شوروی، شارل بتلهایم
- در حاشیه مباحثات سوئیزی و بتلهایم، منصور حکمت
- سرمایه داری شوروی و مباحثه اخیر سوئیزی - بتلهایم، ایرج آذرین
- سرمایه داری در شوروی، سیامک ستوده
- تزهایی درباره افسانه ساختمان سوسیالیسم در یک کشور، داریوش نویدی
- سوسیالیسم در یک کشور، ای.اچ.کار

- مختصری درباره اپوزیسیون درونی حزب بلشویک در دهه ۲۰، غلام کشاورز
- پلاتفرم ۴۶ نفره دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب کمونیست روسیه
- بیانیه ۱۳ نفره اعضای کمیته مرکزی و کمیسیون کنترل مرکزی حزب
- بیانیه ۸۳ نفر
- توضیحات و یادداشت‌هایی بر پلاتفرم ۴۶ نفره، بیانیه ۱۳ نفره، بیانیه ۸۳ نفره، غلام کشاورز
- درباره اپوزیسیون جدید
- درباره اپوزیسیون متحد (قرار پانزدهمین کنگره حزب کمونیست شوروی ۲۰ - ۱۹ دسامبر ۱۹۲۷)
- درباره اپوزیسیون بوخارینیستی (قطعنامه جلسه مشترک دفتر سیاسی کمیته مرکزی و هیئت رئیسه کمیسیون کنترل مرکزی در مورد مسائل درون حزبی، ۹ فوریه ۱۹۲۹)
- مارکسیسم و مسأله شوروی، بولتن نظرات و مباحثات شماره ۲،
ضمیمه بسوی سوسیالیسم، آبانماه ۱۳۶۵
- مسائل گرهی در تحلیل شکست پرولتاریا در شوروی (یک مناظره درون حزبی)، غلام کشاورز، منصور حکمت، پرویز پ.
- سوسیالیسم و تحلیل از شوروی (برای رسیدن به سوسیالیسم به یک تحلیل مارکسیستی - لنینیستی از شوروی نیاز مندیم)، سازمان ایجاد حزب کارگری مارکسیست - لنینیست (آمریکا)
- یادداشتی بر "سوسیالیسم و تحلیل از شوروی"، ایرج آذرین
- معرفی مختصر نپ (سیاست اقتصادی نوین در شوروی ۱۹۲۹-۱۹۲۱)، نسربین جلالی
- درباره چند ارزیابی از نپ، ایرج فرزاد
- بررسی انتقادی سیاست اقتصادی بلشویکها، ۱۹۲۳-۱۹۱۸، صلاح ایزدی
- تزهای مقدماتی درباره مسأله شوروی، حمید تقوایی
- ده تز درباره قوانین اجتماعی و اقتصادی حاکم بر جامعه در حال گذار بین سرمایه‌داری و سوسیالیسم، ارنست مندل
- معضل شوروی و بن بست تروتسکیسم (نقدی بر تزهای مندل درباره جوامع در حال گذار)، حمید تقوایی
- در نقد سوسیالیسم عرفانی ("دوران گذار" بتلهایم)، ایرج آذرین
- بتلهایم و تجربه شوروی، رالف میلیبند
- توضیحی پیرامون مباحثات درونی حزب بلشویک (۱۹۲۹-۱۹۲۲)، جعفر رسا

- بیانیه ۲۲ نفر به کنفرانس بین المللی انترناسیونال کمونیستی، فوریه ۱۹۲۲

- بخش هایی از فراخوان گروه "حقیقت کا رگری" ۱۹۲۲

- قطعنامه دفتر سیاسی حزب کمونیست شوروی در مورد خط مشی نوین، ۵ دسامبر ۱۹۲۳

- بخش هایی از نامه سرگشاده ترتسکی در مورد "خط مشی نوین"، دسامبر ۱۹۲۳

- بخش هایی از سخنرانی کا منف در چهاردهمین کنگره حزبی، دسامبر ۱۹۲۵

- بخش هایی از سخنرانی کا منف در پانزدهمین کنفرانس حزبی، نوامبر ۱۹۲۶

- بخش هایی از سخنرانی اختتامیه استالین در پانزدهمین کنفرانس حزبی نوامبر ۱۹۲۶

- بخش هایی از سخنرانی زینوویف (گزارش اقلیت) در کنگره چهاردهم حزب کمونیست شوروی، دسامبر ۱۹۲۵

- بخش هایی از تیزهای ترتسکی در مورد صنعتی شدن روسیه، مارس ۱۹۲۳

- بخش هایی از رساله "اقتصاد نوین" پراشوبراژنسکی، ۱۹۲۶

- بخش هایی از سخنرانی استالین در دانشگاه سوردلف درباره بحران غله، مه ۱۹۲۸

- بخش هایی از گزارش کوشیبیشف به سازمان حزبی لنینگراد در مورد موقعیت اقتصادی اتحاد شوروی، سپتامبر ۱۹۲۸

- بخش هایی از رساله "یادداشت های یک اقتصاددان" بوخارین، سپتامبر ۱۹۲۸

برای مکاتبه با حزب کمونیست ایران از آدرسهای زیر استفاده کنید:

آدرس انگلستان

**BM.BOX 3123
LONDON WC1N 3XX
ENGLAND**

آدرس آلمان

**POSTFACH 111547
6300 GIESSEN 11
W.GERMANY**

کارگران جهان متحد شوید!